

KDD – Kommunekommisjonen

Oslo, 29. mai 2026

Innspill til Kommunekommisjonens del rapport 2.

Norsk Forbund for utviklingshemmede (NFU) ønsker å gi innspill til Kommunekommisjonens del-rapport 2.

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) er en menneskerettighetsorganisasjon, som arbeider for full deltakelse og likeverd, og mot diskriminering. NFU skal ivareta interessen til mennesker med utviklingshemming og deres familier, overfor sentrale, regionale og lokale myndigheter. NFU har ca. 8700 medlemmer.

NFU ønsker å gi innspill på følgende tema:

- 1.** At lokalt selvstyre gir bedre og mer effektive prioriteringer og et mer likeverdig og helhetlig tjenestetilbud.
- 2.** At det kommer til å utvikle seg et massivt underskudd på helse- og omsorgspersonell i overskuelig framtid.
- 3.** At det har vært systematisk underfinansiering av norske kommuner i løpet nær fortid, og at kommunene for å levere bedre tjenester må innrømmes store inntektsoverføringer i kommende budsjetter.
- 4.** At det vil bringe oss tilbake til institusjonstiden hvis reglene for bygging med investeringstilskuddet blir tatt bort.
- 5.** At enkeltpersoner har for mange rettigheter, på bekostning av kommunenes selvstyre.

Innledning

Slik vi opplever det er konklusjonene stort sett klare på de problemstillingene som Kommunekommisjonen skal si noe om i sine rapporter, dette før organisasjoner og

andre har hatt mulighet for å komme med innspill. Det er konkludert med at kommunenes manglende oppfølging av lovpålagte krav er at lovkravene må reduseres, heller enn at de kommunene det gjelder, må gjøre en bedre jobb. Det uttales at «Kommunene vet best hvordan velferden skal prioriteres og gjennomføres og kommunene må ha færre lover å forholde seg til. I tillegg må kommunene få mer penger og mindre eller helst ingen øremerking. Tjenestene må gjøres mest mulig effektive med færrest mulig tjenesteytere, fordi vi kommer til å ha omfattende mangel på menneskelige ressurser». Dette er konklusjoner som NFU ikke nødvendigvis er enig i.

1. Lokalt selvstyre - prioriteringer i pakt med lovverk, nasjonale mål og innbyggernes ønsker?

Kommunene betaler for råd fra eksterne konsulenter

Eksterne konsulenter turnerer i norske kommuner og leverer rapporter som er opptatt av effektivitet og produktivitet. Agenda Kaupang fremmer i sin kommuneindeks av 2025 at «*Det er ingen positiv sammenheng mellom kostnader og kvalitet. Det er tvert imot en tendens til at kommuner med høye kostnader (lav kostnadsindeks) har lav kvalitet*» Agenda Kaupang fremmer 3 hovedstrategier for omstillingskostnader i kommunene. Disse er:

- Redusere enhetskostnadene som vil si flere elever pr. lærer, færre nattevakter i boliger med heldøgns omsorgstjenester, større og mer samlokaliserte boliger.
- Redusere volumet av tjenestene, det vil si å heve terskelen for å få hjelp, stille krav til hva innbyggerne må gjøre selv og hva kommunene forventer av innbyggere som skal motta kommunale tjenester.
- Tidligere innsats.

Når eksterne konsulenter gir råd til norske kommuner vil rådene nesten alltid omfatte nedbemanning i helse- og omsorgssektoren, og da ofte i førstelinjetjenesten, samt nedbemanning av pedagoger og andre personer som er direkte i kontakt med barnehagebarn og elever i grunnskolen.

Vi ønsker å trekke frem et eksempel - Stavanger kommune.

I Agenda Kaupang sin rapport til Stavanger kommune, ble det understreket at bl.a. helse og omsorg og barnehage og grunnskole var kommunens minst effektive tjenester. Stavanger kommune ble vurdert til å ha et innsparingspotensiala på 750 millioner kroner i året, og 2026 startet med budsjettert kostnadsutt på 339 millioner. Av disse skulle 180 millioner tas av oppvekstbudsjettet, inkludert innsparing på 130 årsverk og 100 millioner gjennom kutt i spesialundervisning samt reduksjon i bemanning pr. elev. Det hevdes at kvaliteten kan opprettholdes, og at økte utgifter i skolesektoren ikke bidrar til bedre resultater. Samtidig ser vi et økende omfang av

skolevegring (estimert til 3,6%¹), økende bruk av hjemmeskole (nesten 4-dobling på 10 år)² og spesialskoler³.

Helse og velferdsområdet slapp så klart ikke klar av sparekniven i Stavanger. 2026-budsjettet ble redusert med 89 millioner. Funksjonshemmede med behov for omfattende helse- og omsorgstjenester tvangsflyttes og får beskjed om at de ikke får tjenester dersom de ikke flytter inn i store samlokaliserte boliger, som oser av gamle tiders institusjoner. Det blir stadig større problemer med å få tilgang til brukerstyrt personlig assistanse i nødvendig omfang og statsforvaltere prioriterer i større grad kommunenes ønsker og nedgraderer innholdet i borgernes rettigheter. De aksepterer tjenester som i omfang og kvalitet ikke bidrar til selvstendige, likestilte og meningsfulle liv for funksjonshemmede. Gode tjenester som gis av tjenesteytere med nok tid og omsorg bidrar positivt til likestilling, livskvalitet og psykisk helse. Det er en investering, ikke en unødvendig utgift.

Samtidig som Stavanger kommune reduserer tjenesteområdene oppvekst og skole, samt helse- og omsorg, brukte Stavanger kommune i årene 2022, 2023 og 2024 til eksterne konsulenter godt og vel 1 mrd. kroner (294,408 og 400 mill)⁴. Rehabiliteringen av byens rådhus ble kostnadsberegnet til 260 - 290 millioner, men gikk på en kostnadsmell. Ny totalramme er 580 millioner. I tillegg en ny park til 100 millioner kroner.

Stavanger kommune er på langt nær eneste kommune som velger å prioritere dyre investeringer på bekostning av viktige og mer grunnleggende tjenester innenfor helse- og omsorg, skole og oppvekst. I dette notatet brukes det som eksempel for å understreke at det lokale selvstyret ikke alltid er best på gode prioriteringer. DFØ sin innbyggerundersøkelse bekrefter kommuneinnbyggernes skepsis til om lokalpolitikkerne egentlig styrer til innbyggernes beste. På en skala fra 0 til 10, hvor 10 er best, gir nesten 44% av respondentene karakterer fra 5 og nedover på spørsmålet om de er fornøyd med hvordan kommunepolitikkerne lytter til innbyggernes synspunkt, og nesten 43% gir samme svake vurdering av i hvilken grad kommunepolitikkerne arbeider for innbyggernes beste⁵.

---

¹ <https://psykiskhelse.no/kunnskap/diagnoser-helseplager/skolevegring/> - Rådet for psykisk helse, hentet den 27. mai 2026

² Økt bruk av hjemmeskole, <https://www.nrk.no/ostfold/antall-barn-med-hjemmeundervisning-oket-kraftig-i-norge-1.17648602> - NRK Østfold

³ <https://www.utdanningsnytt.no/barneskole-elever-gsi/stadig-flere-barneskoleelever-gar-pa-spesialskole/425996> - Utdanningsnytt - Stadig flere elver går på spesialskole, publisert 15.12.2024 – Lastet ned 27.5 2026

⁴ [Stavanger Aftenblad - om konsulentbruk i Stavanger kommune](#) – hentet fra nettet 27.5.2026

⁵ https://surveybanken.sikt.no/no/study/NSD3348/2?file=88a7bcb3-e17a-4746-8def-1c8294d38f26_4&type=studyMetadata – Innbyggerundersøkelsen 2025, Direktoratet for Forvaltning og Økonomistyring, Spørsmål til respondenter og Kommunestyret.

Demokratiske spilleregler – hvem bestemmer?

Når det kommer til lokalpolitisk prioritering, er det viktig å trekke frem premissene for et demokratisk lokalstyre. Samtidig som kommuneadministrasjoner og kommunale politikere klager på statlig styring, betales det mer enn gjerne fra kommunale bankkonti, mange millioner, for at eksterne konsulenter skal gi kommunen råd, blant annet om omfang på tjenester og tjenestenes innhold. Samtidig er det slik at mange politikere stort sett har vervet i kommunepolitikken som bigeskjeft, med lite tid til å sette seg inn i og gjennomgå kommuneadministrasjonens saksdokumenter. Kommunedirektørene blir stadig viktigere på bekostning av lokalpolitikernes kontroll over budsjettprosessen. I rapport fra NIBR/OsloMet⁶ vises det til at i 82% av kommunene er det administrasjonen og kommunedirektør som kontrollerer budsjettprosessen. Forsker Sveinung Legard ved OsloMet mener det kan være et demokratisk problem.

Oppsummering

Innbyggerundersøkelsen fra DFØ viser at en stor andel av våre borgere ikke har tiltro til at kommunen gjør hva som er best for folk.

Kommunene bruker nå en stor andel av sine midler på lovpålagte tjenester. Dette ønsker ikke kommunene og mener løsningen er, et kommunalt selvstyre uten stor innblanding fra staten, verken med lov eller kontroll over pengebruken. Eksterne konsulenter betales i stedet, for å bidra med innspill om tjenester og pengebruk, og i konsulentenes rapporter er det kommunene som bruker minst mulig penger som fremstilles som gode kommuner. At omfanget og kvaliteten av velferdsgodene for de som trenger det sårt, krymper, er uviktig.

2. Økende knapphet på arbeidskraft – ingen naturlov – alternativer fins.

Et grunnpremiss i Kommunekommisjonens arbeid er at kommunesektoren står overfor økende knapphet på arbeidskraft, og at svaret på dette i stor grad er økt effektivisering. NFU mener dette premisset i for liten grad tar hensyn til hva som faktisk driver bemanningsutfordringene i tjenestene. Selv om mange kommuner har utfordringer med rekruttering, er en minst like stor utfordring at kvalifiserte ansatte slutter i tjenestene.

I Norge finnes det om lag 630 000 personer med helse- og sosialfaglig utdanning. Likevel arbeider bare rundt 60 prosent i helse- og omsorgstjenestene ⁷.

---

⁶ Ole Andreas Danielsen mfl.: Kommunal organisering 2024: Redegjørelse for KDD organisasjonsdatabase. Rapport fra NIBR/OsloMet 2024. <https://www.forskning.no/makt-oslomet-partner/ny-rapport-lokalpolitikerne-har-fatt-mindre-makt/2456281> Hentet 27.5.2026

⁷ Statistisk sentralbyrå. (2026, 6. mars). *Helse- og sosialpersonell*. Henta fra <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/sysselsetting/statistikk/helse-og-sosialpersonell> (Andel regna med å dele antall utdannede med antall sysselsatte med utdanning)

Det samme mønsteret ser man i flere nøkkeltall. Gjennomtrekken i kommunesektoren har i lengre tid ligget på over 22 prosent årlig, samtidig som sykefraværet i de kommunale helse- og sosialtjenestene er betydelig høyere enn andre sektorer⁸. Dette tyder på at utfordringen ikke bare handler om for få ansatte, men også om at kommunene forbruker kompetanse raskere enn de klarer å beholde og bygge den opp.

Samtidig finnes det eksempler på kommuner som har lyktes med å møte bemanningsutfordringer gjennom bedre arbeidsvilkår. Røyrvik kommune opplevde blant annet både flere kvalifiserte søkere og reduserte kostnader til vikarbyråer etter å ha økt grunnlønnen for sykepleiere⁹. Reduserte kostnader og mindre gjennomtrekk ble resultatet.

NFU vil derfor advare mot løsninger hvor hovedsvaret på bemanningsutfordringene blir ytterligere effektivisering. Dersom ansatte over tid opplever høyt arbeidspress, lite faglig handlingsrom og en arbeidshverdag hvor de må gå på akkord med egne faglige og etiske vurderinger, vil dette bidra til å forsterke problemene ytterligere.

NFU mottar allerede henvendelser fra ansatte som vurderer å slutte, eller som allerede har sluttet, fordi belastningen blir for høy eller fordi rammene gjør det vanskelig å gi faglig forsvarlige og individuelt tilpassede tjenester.

3. Underfinansiering av norske kommuner – en «sannhet» med store modifikasjoner – kommunale prioriteringer må fokuseres

Klager kommunene urettmessig på dårlig økonomi?

Hovedfunn: Kommunesektoren samlet er ikke underfinansiert. NDR har siden 2015 ligget klart over TBUs norm¹⁰; disposisjonsfondene er mer enn doblet siden 2010 (~69 mrd. kr i bufferkapital i 2024)¹¹; realveksten i frie inntekter har i snitt vært ca. 7 mrd. kr/år høyere enn budsjettet 2015–2024¹². 2024 var et reelt problem år (NDR -0,4 %)¹³, men foreløpige tall for 2025 viser at sektoren er over TBUs norm igjen (NDR 2,2¹⁴). ROBEK-listen er på 27 kommuner ved utgangen av 2025, mot 118 på

---

⁸ Helsedirektoratet. (2025). *Ledelse, sykefravær, vikarbruk og mobilitet*. I *Årsrapport Kompetanseløft 2025 – utviklingstrekk og status 2024*.

<https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/arsrapport-kompetanseloft-2025-utviklingstrekk-og-status-2024/innsatsomrader-for-baerekraftige-helse-og-omsorgstjenester-copy-2/ledelse-sykefravaer-vikarbruk-og-mobilitet>

⁹ Rapp, O. M. (2025, 25. september). *Mer penger til sykepleierne ga innleiestopp*. Klassekampen.

<https://klassekampen.no/artikkel/2025-09-25/mer-penger-til-sykepleierne-ga-innleiestopp>

¹⁰ [SSB Kommuneregnskap \(KOSTRA\)](#)

¹¹ [KS Regnskapsundersøkelsen 2024 \(PDF\)](#)

¹² [Prop. 142 S \(2024–2025\) Kommuneproposisjonen 2026](#)

¹³ [KS – Røde tall i rekordmange kommuner \(10.07.2025\)](#)

¹⁴ [SSB – Fra underskudd til solid oppgang \(foreløpige 2025\)](#)

toppen i 2004¹⁵. Kritikken mot staten er likevel berettiget på konkrete områder, som blir beskrevet under - men vi vil understreke at der vi ser kutt i tjenester til mennesker med utviklingshemming er det ikke som **nødvendige innsparinger** alene, men som **politiske prioriteringer**.

Hvor staten faktisk svikter.

Innslagspunktet for ressurskrevende tjenester er hevet langt utover deflatoren: fra 700 000 kr (2004) til 1 921 000 kr (2026)¹⁶. Siden 2018 er det justert opp med ca. 50 000 kr utover lønnsveksten hvert år; bare i 2019 utgjorde dette ca. 320 mill. kr i merutgift for kommunene¹⁷. Hoppet 2025→2026 er +229 000 kr (+13,5 %)¹⁸ – et reelt skjult kutt.

67-årsgrensen gjør at kommunen mister all refusjon dagen tjenestemottakeren fyller 67¹⁹. Levealderen for utviklingshemmede har økt kraftig, og grensen skaper et insentiv til å redusere tjenestenivået når mottakeren nærmer seg 67.

Utviklingshemming-kriteriet halvert fra 2025. Vekten i delkostnadsnøkkelen for pleie og omsorg ble redusert fra 14,06 % (2024) til 5,95 % (2025)²⁰. Verdien per registrert person falt fra ca. 890 000 kr til ca. 683 000 kr²¹. Nedvektingen rammer i størst grad Innlandet og Nordland²². SAFO sin nestleder Tom Tvedt: «*Bedre samsvar med kommunens reelle utgifter, sier regjeringen. En kronisk underfinansiering sier vi.*»²³

Vertskommunetilskuddet fra Ansvarsreformen kuttes fra 730,5 mill. (2025) til 646,5 mill. (2026) – 84 mill. utover demografisk frafall²⁴. Dette rammer Bærum, Eigersund, Saltdal og Kvæfjord m.fl.

Riksrevisjonen 2024: forvaltningen av ressurskrevende-ordningen vurdert som «ikke tilfredsstillende» – departementet har ikke utformet ordningen i tråd med økonomireglementet, og Helsedirektoratet mangler tilstrekkelig kontrollsystem²⁵.

Hvor «dårlig økonomi»-argumentet ikke holder

Sektoren samlet har historisk god soliditet. Disposisjonsfondene gikk fra ~5 % av driftsinntektene (2010) til 14 % på topp (2022) og ~11 % (~69 mrd. kr) i 2024²⁶. Frie inntekter utgjør 72 % av sektorens inntekter (77 % med momskompensasjon)²⁷. ROBEK-listen er på rekordlavt nivå (27 kommuner, mot 118 i 2004); bare 2,6 % av

---

¹⁵ [KDD – ROBEK-historikk](#)

¹⁶ [Helsedirektoratet – Rundskriv IS-4/2026](#)

¹⁷ [Prop. 1 S \(2018–2019\) Helse- og omsorgsdepartementet](#)

¹⁸ [Helsedirektoratet – Rundskriv IS-4/2026](#)

¹⁹ [Helsedirektoratet – tilskuddsside \(regelverk\)](#)

²⁰ [Inntektssystemet 2025 \(Grønt hefte H-2558 N\)](#)

²¹ [Inntektssystemet 2025 \(Grønt hefte H-2558 N\)](#)

²² [Prop. 102 S \(2023–2024\) Kommuneproposisjonen 2025](#)

²³ [NFU-bloggen / Samfunn for Alle 03-2024](#)

²⁴ [Altinget – Vertskommunetilskudd HVPU kuttes \(1.12.2025\)](#)

²⁵ [Riksrevisjonen – Dokument 1 \(2024–2025\), 15.10.2024](#)

²⁶ [KS Regnskapsundersøkelsen 2024 \(PDF\)](#)

²⁷ [Regjeringen.no – Inntektssystemet for kommuner](#)

befolkningen bor i ROBEK-kommuner mot 10–20 % før 2015²⁸. 2025-tallene viser at sektoren samlet er tilbake over TBUs norm (NDR 2,2 %)²⁹.

Når store og mellomstore bykommuner – som verken er på ROBEK, har eiendomsskatt fullt utnyttet eller er særlig rammet av utviklingshemming (PU)-nedvektingen – likevel begrunner kutt i tjenester til utviklingshemmede med «økonomi», er det i hovedsak et **politisk valg**. Eksempel: Stavanger kutter 94 mill. i helse og velferd samtidig som de fjerner ~255 mill./år i eiendomsskatt og sitter på 1,77 mrd. i disposisjonsfond³⁰.

Oppsummering kommuneøkonomi

Bildet er tvetydig, og det krever en mer presis offentlig samtale enn dagens. På den ene siden er statens utforming av de øremerkede ordningene som direkte berører utviklingshemmede – innslagspunktet for ressurskrevende tjenester, 67-årsgrensen, halveringen av utviklingshemming (PU)-kriteriet og kuttet i vertskommunetilskuddet – **reelt strammet til**. Riksrevisjonens vurdering i 2024 understreker at staten selv ikke forvalter ordningen i tråd med eget økonomireglement. Småkommuner og kommuner med mange tjenestemottakere er reelt og målbart hardere belastet enn før.

På den andre siden er **kommunesektoren samlet ikke kronisk underfinansiert**. Disposisjonsfondene er på historisk høyt nivå, realveksten i frie inntekter har vært systematisk høyere enn det som ble forutsatt i statsbudsjettene, ROBEK-listen er på rekordlavt nivå, og foreløpige tall for 2025 viser at sektoren samlet ligger over TBUs norm igjen. Kuttene som rammer utviklingshemmede skjer ofte i kommuner som **har handlingsrom** – men som har valgt det bort gjennom egne politiske vedtak om eiendomsskatt, investeringer og budsjettprioriteringer.

For kommunekommisjonen er konklusjonen todelt. **Statens finansieringsmodell for tjenester til utviklingshemmede må gjennomgås** – innslagspunkt, aldersgrense og utviklingshemming-kriteriet er alle modne for revisjon, og forvaltningen må bringes i samsvar med økonomireglementet. Samtidig må **ansvarsplasseringen tydeliggjøres** når kommuner begrunner kutt i lovpålagte tjenester med «økonomi»: når en kommune både har milliardfond, lav gjeld og utnyttet skatteinntang, er kuttet en politisk prioritering kommunen selv må stå ansvarlig for – ikke en konsekvens av statlige rammer.

Skillet mellom strukturell underfinansiering og lokale prioriteringer er avgjørende. Uten det skillet rammes de samme menneskene to ganger: først av at staten gjør det

---

²⁸ [KDD – ROBEK-historikk](#)

²⁹ [SSB – Fra underskudd til solid oppgang \(foreløpige 2025\)](#)

³⁰

[Stavanger kommune – HØP 2025–2028 / resultat 2025](#)

dyrere å gi tjenester, deretter av at kommunene bruker statens stramming som retorisk skjold for kutt de selv har vedtatt. I denne sammenheng vil vi nevne at det bør være en helhetlig gjennomgang av situasjonen for utviklingshemmede. Gjelder fortsatt innholdet fra Ansvarsreformen eller er man på vei til å gå fra alt det vi mente var viktig når reformen ble gjennomført?

4. Investeringstilskuddet må ikke inngå i kommunenes rammetilskudd og reglene til utforming av omsorgsboliger må ikke fjernes.

For NFU er dette et alarmerende grep. Kravene som har vært knyttet til investeringstilskuddet – inkludert krav om antall beboere i bofelleskap og forbud mot uhensiktsmessig samlokalisering – er ikke vilkårlige hindre, men resultatet av langvarig arbeid for å hindre at norske kommuner reetablerer institusjons boformer for mennesker med utviklingshemming. Etter Ansvarsreformen i 1991 har slik samlokalisering vært en av de største truslene mot målet om selvstendige liv i ordinære nabolag. Det er for NFU skremmende at Kommunekommisjonen kommer med forslag som innebærer at vi vil gå baklengs inn i fremtiden.

CRPD art. 19 forplikter Norge til å sikre at mennesker med funksjonsnedsettelse har rett til å velge hvor og med hvem de skal bo, og til å ikke bli pålagt en bestemt boform. FN-komiteens General Comment nr. 5 (2017) konkretiserer at staten må aktivt motvirke alle former for institusjonalisering. Avvikling av kravene i investeringstilskuddet trekker i motsatt retning.

Ved å innlemme investeringstilskuddet i rammen til kommunen vil man effektivt sette en stopper for at voksne mennesker med utviklingshemming kan flytte fra sitt foreldrehjem. Det er allerede i dag stor mangel på kommunale omsorgsboliger og byggetakten vil neppe bli høyere med et tilskudd som går inn i rammeoverføringen. De fleste mennesker med utviklingshemming har uførepensjon som sin inntekt gjennom hele voksenlivet. Dette er ikke en inntekt som gir mulighet for å kjøpe seg en bolig på det åpne markedet. Slik de økonomiske virkemidlene er lagt opp i dag er de dessverre, avhengig av å få et tilbud gjennom kommunen. At de blir boende i foreldrehjemmet er jo en billig løsning for kommunen, fordi man da samtidig legger ansvaret for å yte praktisk bistand, på de pårørende.

5. Individuelle rettigheter og mulighet for uavhengig klagebehandling må ikke reduseres

Det er nedsatt et pasient- og brukerrettighets utvalg som skal komme med forslag til endringer i loven. NFU er urolige for at revisjonen av loven er satt i verk for å etablere

en mulighet til å kunne redusere rettigheter. Dette med tanke på arbeidet til Helsepersonellkommissjonen og Kommunekommissjonen som bakteppe. Det kommer også tydelig frem i et fagnotat som KS har laget. Vi har notert oss at KS generelt ser ut til å få lov til å definere hva som er problemene og hva som kan rette opp det de mener er problemene.

Mindre detaljstyring i lov og forskrift.

KS mener rettighetslovgivning begrenser kommunens mulighet til å prioritere tjenester ut fra blant annet lokale forhold, og kommunens muligheter til å beslutte hvilke tjenester som skal tilbys, hvor de skal tilbys og i hvilket omfang. Vi mener dette vil føre til store forskjeller rundt om i landet. Vi hører allerede i dag at folk flytter for å kunne motta bistand i et omfang som gir en viss mulighet for å leve aktive, likestilte og meningsfulle liv.

KS trekker blant annet frem reglene om medvirkning hvor de mener at ordlyden som sier at «Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med pasient eller bruker» og at «Det skal legges stor vekt på hva pasienten eller brukeren mener ved utforming av tjenestetilbud» er å gå altfor langt. Ifølge KS så har «Utviklingen gått i retning av at rettigheten oppfattes som en rett til få et tilbud i tråd med sitt ønske». En slik virkelighets forståelse er langt fra den virkeligheten som vi opplever i vårt arbeid. Vi opplever at det er en konstant kamp for å få det helt grunnleggende bistandsbehovet dekket. Aktiviteter og gjøremål som resten av befolkningen tar som en selvfølge er det ofte vanskelig å få bistand til.

Det fremstilles som om den enkelte, som har behov for bistand, har for mange rettigheter og at forventninger må dempes. Funksjonshemmede vil ofte ha behov for bistand for å kunne gjennomføre helt grunnleggende praktiske oppgaver. Dette er oppgaver som andre kan gjøre selv. Dette er oppgaver som de i mindre og mindre utstrekning får bistand til. Lage mat, handle, skifte lyspære, vaske tøy, stryke tøy osv er det nå vanskelig å få bistand til. Enda verre er det å få mulighet til å delta på fritidsaktiviteter, gå på kino, gå på fotballkamp eller kanskje reise bort. En kan være heldig å få mulighet til slikt, hvis 10 andre vil det samme, samtidig som deg.»

KS har gitt uttrykk for at de ønsker å frata statsforvalterne myndighet.

Statsforvalterne er allerede fratatt viktig myndighet som klageorgan. Det skal nå legges stor vekt på kommunens selvstyre, det vil si at det skal mye til for at de kan oppheve en avgjørelse. Omgjøring skjer stort sett aldri etter at det i forarbeidene til lovendringen i 2012, ble uttalt at det skal de i hovedsak aldri gjøre. De kan ikke vingeklippes mer uten at dette går utover enkeltpersoners rettssikkerhet. At kommunen skal ha egne interne klageordninger innebærer at man setter bukken til å passe havresekken. Dette mener vi bryter med helt grunnleggende rettssikkerhets prinsipper.

NFU støtter høringsutkastet fra SAFO

NFU vil til slutt legge til at vi støtter det mer omfattende innspills brevet som vår paraply, SAFO, har levert.

Med vennlig hilsen

Tom Tvedt
forbundsleder

Hedvig Ekberg
general sekretær